

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Cofnodion y cyfarfod rhithwir a gynhaliwyd ar 7 Rhagfyr 2021

- YN BRESENNOL:** Y Cynghorydd Glyn Haynes (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Dafydd Roberts (Is-gadeirydd)
- Y Cynghorwyr R Dew, Jeff M Evans, John Griffith, Richard Griffiths, K P Hughes, T Ll Hughes MBE, Llinos Medi Huws, A M Jones, Carwyn Jones, Eric Wyn Jones, Richard Owain Jones, G O Jones, R Ll Jones, R Meirion Jones, Alun W Mummery, Bryan Owen, R G Parry OBE FRAGS, Gary Pritchard, Dylan Rees, J A Roberts, Nicola Roberts, P S Rogers, Dafydd Rhys Thomas, Ieuan Williams a Robin Williams
- WRTH LAW:** Prif Weithredwr,
Dirprwy Brif Weithredwr,
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151,
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol,
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc,
Pennaeth Gwasanaethau Tai,
Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd,
Pennaeth Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo,
Rheolwr Rhaglen, Cynllunio Busnes a Pherfformiad (GM),
Rheolwr Trwyddedu ac Iechyd a Diogelwch Corfforaethol (SH),
Rheolwr Polisi a'r Iaith Gymraeg (FO),
Swyddog Cyfathrebu (GJ),
Swyddog Pwyllgor (MEH).
- HEFYD YN BRESENNOL:** Dim
- YMDDIHEURIADAU:** Y Cynghorwyr Eric W Jones, Alun Roberts a Margaret Murley Roberts.

1. DATGANIAD O DDIDDORDEB

Datganodd y Cynghorydd R O Jones ddiddordeb personol sy'n rhagfarnu mewn perthynas ag Eitem 5 – Rhybudd o Gynnig gan y Cynghorydd Jeff M Evans ac nid oedd yn bresennol yn y cyfarfod yn ystod y drafodaeth a'r bleidlais ar yr eitem honno.

Datganodd y Cynghorydd J Arwel Roberts ddiddordeb personol sy'n rhagfarnu mewn perthynas ag Eitem 5 – Rhybudd o Gynnig gan y Cynghorydd Jeff M Evans ac nid oedd yn bresennol yn y cyfarfod yn ystod y drafodaeth a'r bleidlais ar yr eitem honno.

2. COFNODION

Cadarnhawyd bod cofnodion y cyfarfodydd a ganlyn yn gywir:-

- 26 Hydref, 2021 (Arbennig)
- 22 Tachwedd, 2021 (Arbennig)

3. DERBYN UNRHYW GYHOEDDIADAU GAN Y CADEIRYDD, ARWEINYDD Y CYNGOR NEU'R PRIF WEITHREDWR

Gwnaeth y Cadeirydd y cyhoeddiadau a ganlyn:-

- Llongyfarchwyd y rhai a oedd yn gyfrifol am drefnu'r Ffair Aeaf yn Llanelwedd a phawb o Ynys Môn a oedd yn llwyddiannus yn y Sioe.
- Llongyfarchwyd Isaac Floyd-Eve o Ysgol Uwchradd Caergybi ar gael ei ethol yn gynrychiolydd Ynys Môn ar Senedd Ieuenctid Cymru.
- Roedd y Cadeirydd yn dymuno diolch i Staff ac Aelodau Etholedig y Cyngor a staff lechyd a Gofal, yn ogystal â'r holl weithwyr allweddol mewn cymunedau lleol am eu gwaith wrth ddelio â Coronafeirws ac atal ei ymlediad.

* * * * *

Cydymdeimlwyd ag unrhyw Aelod neu Staff y Cyngor a oedd wedi cael profedigaeth.

Safodd Aelodau a Swyddogion fel arwydd o barch.

4. CYFLWYNO DEISEBAU

Ni dderbyniwyd yr un ddeiseb.

5. RHYBUDD O GYNNIG YN UNOL Â RHEOL 4.1.13.1 Y CYFANSODDIAD

- Cyflwynwyd – y Rhybudd o Gynnig a ganlyn gan y Cynghorydd Jeff M Evans, wedi'i ardystio gan y Cynghorwyr Robert LI Jones, Peter Rogers a Bryan Owen:-

“Fy mwriad yw ceisio cefnogaeth Cyngor Sir Ynys Môn er mwyn cael sicrwydd a gweithredu positif gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Gwasanaeth Ambiwllans Cymru a Llywodraeth Cymru y bydd Gwasanaethau Cefnogi Iechyd effeithiol yn cael eu darparu, yn cynnwys y Gwasanaeth Ambiwllans, er mwyn gallu bodloni anghenion a gofynion y gymuned, gan fynd i'r afael â'r anawsterau a'r dirywiad mewn gwasanaethau iechyd, sy'n cael effaith andwyol ar iechyd a llesiant y gymuned.”

Mynegodd y Cynghorydd Jeff Evans ei bryderon dybryd am yr oedi wrth dderbyn gwasanaeth gan Wasanaeth Ambiwllans Cymru. Rhoddodd y Cynghorydd Evans enghreifftiau o brofiadau diweddar ei deulu ei hun a'r oriau maith y bu'n rhaid iddynt ddisgwyl am y Gwasanaeth Ambiwllans. Nododd ei fod wedi trafod y mater â Phrif Swyddog y Cyngor Iechyd Cymunedol a'i ymateb ef oedd bod y Rhybudd o Gynnig yn disgrifio pryderon Aelodau'r Cyngor Iechyd Cymunedol yn gywir.

Eiliwyd y cynnig gan y Cynghorydd Bryan Owen a dywedodd fod y Cynghorydd Jeff Evans wedi cyflwyno'r Rhybudd o Gynnig oherwydd ei brofiadau personol o orfod disgwyl am oriau i'r Gwasanaeth Ambiwllans roi gofal i'w deulu yn ystod eu salwch diweddar. Fodd bynnag, nododd fod y gwasanaeth o dan bwysau aruthrol a bod y pandemig wedi rhoi pwysau ychwanegol ar y Gwasanaeth Iechyd cyfan, ond nid yw'n dderbyniol bod cleifion yn gorfod disgwyl am oriau maith i'r Gwasanaeth Ambiwllans gyrraedd. Ychwanegodd ei fod o'r farn y dylid anfon llythyr at y Gwasanaeth Ambiwllans a Llywodraeth Cymru i fynegi pryder a nodi bod angen dybryd i wella'r amseroedd aros i gleifion.

Dyweddodd yr Arweinydd bod y pwysau ar y Gwasanaeth Iechyd yn fater o bryder cenedlaethol. Nododd bod y materion y cyfeiriwyd atynt yn y Rhybudd o Gynnig wedi cael eu codi gyda Chadeirydd Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a thrwy Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ar ran Arweinwyr Awdurdodau Lleol ledled Gogledd Cymru. Codwyd pryderon hefyd am y pwysau ar y Gwasanaethau Brys yng nghyfarfodydd Grŵp Arweinyddiaeth Gogledd Cymru ym mhresenoldeb cynrychiolwyr Gwasanaeth Ambiwlans Cymru a Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Dywedodd yr Arweinydd ei bod yn bwysig cydnabod y pwysau ar y Gwasanaethau Iechyd a'r Gwasanaethau Brys yn ystod cyfnod o bwysau eithriadol, ynghyd â'r gofynion ychwanegol oherwydd y pandemig.

Roedd Aelodau'r Cyngor yn unfrydol o blaid y Rhybudd o Gynnig a gyflwynwyd gan y Cynghorydd Jeff Evans a:-

PHENDERFYNWYD cefnogi'r cynnig.

- Cyflwynwyd – y Rhybudd o Gynnig a ganlyn gan y Cynghorydd Robert LI Jones, wedi'i ardystio gan y Cynghorwyr Aled Morris Jones, Bryan Owen, Kenneth P Hughes a Peter Rogers:-

“Gofynnaf i'r Cyngor Sir wneud DATGANIAD ADEILADAU CARBON SERO NET ynghyd â RHOI CAMAU GWEITHREDU AR WAITH AR UNWAITH I GYFLAWNI'R YMRWYMIAD. MAE YFORY'N RHY HWYR.”

Eiliwyd y cynnig gan y Cynghorydd Bryan Owen.

Dyweddodd y Cynghorydd R LI Jones fod y gynhadledd COP26 a gynhaliwyd yng Nglasgow yn ddiweddar wedi gwneud ymrwymiad i fynd i'r afael â'r Argyfwng Hinsawdd. Ychwanegodd y bydd dyletswydd ar gynghorau lleol i leihau allyriadau carbon yn eu hardaloedd a gofynnod i'r Cyngor gefnogi'r cynnig i wneud datganiad adeiladau carbon sero net ar unwaith.

Dyweddodd y Cynghorydd Dafydd R Thomas, y Pencampwr Newid Hinsawdd, bod yr Awdurdod wedi datgan Argyfwng Hinsawdd ym mis Medi 2020 a'i fwriad i fod yn Awdurdod Carbon Niwtral erbyn 2030 a bod hynny'n cynnwys holl adeiladau'r Cyngor Sir. Ychwanegodd bod y Pwyllgor Gwaith wedi penderfynu datblygu a gweithredu Rhaglen Newid Hinsawdd gorfforaethol newydd a fydd yn caniatáu'r Awdurdod i drawsnewid i fod yn sefydliad carbon niwtral erbyn 2030. Mae'r Pwyllgor Gwaith hefyd wedi cymeradwyo recriwtio Rheolwr Rhaglen Newid Hinsawdd i arwain ar ddatblygu a chyflawni'r rhaglen ac mae'r swyddog wedi cael ei benodi ac wedi dechrau ar ei waith. Dywedodd bod yr Awdurdod wedi gwario dros £2.4m i leihau'r ôl-troed carbon. Dywedodd y Cynghorydd Thomas fod y Cyngor wedi cymryd camau sylweddol yn barod tuag at fod yn Awdurdod Carbon Niwtral erbyn 2030 ac nid oedd yn ystyried bod angen cefnogi'r cynnig.

Yn dilyn pleidlais, lle pleidleisiodd 16 yn erbyn, 6 o blaid a 3 yn atal eu pleidlais:-

Ni chariwyd y cynnig.

- Cyflwynwyd – y Rhybudd o Gynnig a ganlyn gan y Cynghorydd Richard Dew, wedi'i ardystio gan y Cynghorydd Llinos Medi Huws:-

- *Ei gwneud yn ofynnol i bob arddangosfa tân gwyllt cyhoeddus o fewn ffiniau'r awdurdod lleol gael ei hysbysebu cyn y digwyddiad er mwyn caniatáu i drigolion ofalu am eu hanifeiliaid anwes a phobl fregus.*
- *Hyrwyddo ymgyrch ymwybyddiaeth gyhoeddus am effaith tân gwyllt ar lesiant anifeiliaid a phobl fregus – yn cynnwys y mesurau y gellir eu cymryd i liniaru'r risgiau.*
- *Annog cyflenwyr tân gwyllt yn lleol i werthu tân gwyllt 'distawach' ar gyfer arddangosfeydd cyhoeddus.*

Dyweddodd y Cynghorydd Richard A Dew bod tân gwyllt yn cael ei ddefnyddio'n llawer mwy aml i ddathlu gwahanol achlysuron ond mae'n rhaid cydnabod bod hyn yn effeithio ar bobl fregus ac anifeiliaid oherwydd y niwsans sŵn a achosir. Ychwanegodd y gallai rhoi rhybudd ymlaen llaw o ddigwyddiadau cyhoeddus ganiatáu i breswylwyr gymryd camau angenrheidiol i amddiffyn pobl fregus ac anifeiliaid.

Eiliwyd y cynnig gan yr Arweinydd, y Cynghorydd Llinos M Huws.

Roedd Aelodau'r Cyngor yn unfrydol o blaid y Rhybudd o Gynnig a gyflwynwyd gan y Cynghorydd Richard A Dew a:-

PHENDERFYNWYD cefnogi'r cynnig.

6. STRATEGAETH HYBU'R GYMRAEG

Cyflwynwyd i'r Cyngor ei dderbyn, adroddiad y Prif Weithredwr, fel y'i cyflwynwyd i'r Pwyllgor Gwaith ar 29 Tachwedd 2021.

PENDERFYNWYD cadarnhau'r argymhellion a gynhwysir yn y Strategaeth Hybu'r Gymraeg.

7. CYNLLUN TROSIANNOL

Cyflwynwyd i'r Cyngor ei dderbyn, adroddiad y Dirprwy Brif Weithredwr, fel y'i cyflwynwyd i'r Pwyllgor Gwaith ar 29 Tachwedd 2021.

PENDERFYNWYD cadarnhau'r argymhellion a gynhwysir yn y Cynllun Trosiannol.

8. DATGANIAD O BOLISI GAMBLO 2022-2025

Cyflwynwyd i'r Cyngor ei dderbyn, adroddiad y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd, fel y'i cyflwynwyd i'r Pwyllgor Gwaith ar 29 Tachwedd 2021.

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r argymhellion a gynhwysir yn y Datganiad o Bolisi Gamblo 2022-2025.

Daeth y cyfarfod i ben am 3.45pm

**Y CYNGHORYDD GLYN HAYNES
CADEIRYDD**